

NORDISK ENERGI- POLITIKK - SPRIKENDE MEN TILPASSET EU

I de store sentrale EU-landene snakker man ofte om den nordiske sosiale modellen som til tross for høye skatter har gitt bra økonomisk vekst. Graver man litt i modellene så ser man at det er store forskjeller mellom den norske petro-økonomien og den finske Nokia-økonomien, men nordisk modell er det likevel blitt.

På energisiden er det vanskeligere å snakke om en nordisk modell.

Her har landene valgt helt forskjellige retninger som alle stemmer bra med deler av EUs forslag til energipolitikk og samtidig er tilpasset næringslivet i de respektive land.

NORGE

- Økt olje- og gassproduksjon fra eksisterende felter og ny produksjon i Barentshavet
- Stor satsing på CO₂-rensing og lagring
- Liten satsing på fornybar energi /nei til grønne sertifikater

I EUs forslag er både Barents-regionen, CO₂-rensing/lagring (hovedsakelig kull) tatt med og

Norge ser dermed ut til å tilpasse seg denne delen av forslaget.

SVERIGE

- Ambisjon om å bli Fossiluavhengig 2020
- Kraftig satsing på biobrensel i nært samarbeid med Saab, Volvo og skogsindustrien
- Usikkerhet rundt nedlegging av atomkraftverk
- Innføring av grønne sertifikater

Satsingen på biomasse/brensel er noe av det mest konkrete i EU's forslag og svenske politikere, næringsliv og forskere ser ut til å ville spille en sentral rolle i denne utviklingen. Atomkraft er politisk følsomt i Sverige, men her virker Sverige som en del andre land, å være på glid for å beholde dagens kapasitet.

DANMARK

- Fortsatt satsing på vindkraften (i hvert fall som eksportorientert næringsgren)
- Usikkerhet rundt satsing på biobrensel
- Stor satsing på energisparing (i hvert fall som eksportnæring)
- Forbilde på vindkraft og strømmarked

Vindkraften er på kort- og mellomlang sikt en av de store vinnerne på energimarkedet. De globale investeringene i vindkraft forventes å øke fra 125 milliarder kroner i 2006 til hele 240 milliarder i 2010. I EU s forslag ønsker man å stimulere denne veksten. Danmark, som er den ledende produsent i verden, kommer til å utnytte sitt forsprang her.

FINLAND

- Bygger nytt moderne atomkraftverk

Pragmatiske finner vil gjøre seg mer uavhengig av russerne og leder an en ny bølge av atomkraftverk i EU. Selv om atomkraftlobbyen FORATOM synes at EU (i sin grønnebok om energi) ikke var kraftfull nok i sitt forsvar av atomkraft, så er det klart at atomkraften har fått en "ny vår" i Europa.

Energiolitikk er et sentralt politikkområde og det er her interessant å se hvordan de nordiske landene posisjonerer seg – på helt forskjellige områder, men alle i samsvar med EUs forslag til europeisk energipolitikk og i nært samsvar med næringslivet i landet.

ISLENET – ET SPENNENDE NETTVERK AV EUROPEISKE ØYER

I mars hadde Islenet-nettverket sin årlige konferanse i Brussel. Til konferansen kom representanter fra øyer i hele Europa – fra Madeira og Azorene i vest til greske og italienske øyer og til små britiske øyer og øyer i Østersjøen. Til konferansen kom også representanter fra Europakommisjonen, Europaparlamentet og nasjonale regjeringer. Øyer er viktige og har høy politisk status. Øyer har lignende utfordringer – transport til fastlandet, avhengighet av turisme, isolasjon og avhengighet av energi fra fastlandet. Det var energi som var hovedtema på denne konferansen

* Øyer - verdens største nisje marked for fornybar energi

Isolasjon og mangel på egne energikilder kombinert med en befolkning som er sta og samarbeider godt, har gjort øyer til et perfekt testmarked for ny energi. På Utsira har vi Hydrogen, på Kvitsøy kommer bølgekraft og på øyer rundt omkring i Europa er det spennende energisatsinger.

- svenske Gotland har fine prosjekter innenfor biomasse, vind, søppelforbrenning og energisparing. Målet er å bli helt selvforsørget på energi
- danske Samsø har - med vind, sol og biomasse – redusert CO2 utslipp med 140% – i hvert fall om de får kompensere bensinbruk mot eksport av vindenergi (fra å være avhengig av import fra fastlandet har de blitt en eksportør til fastlandet)
- Orknøyene satser på å bli et senter for bølge- og tidevannskraft (se Nytt fra Brussel 4:2004) og høyne andelen av fornybar energi til 18% i 2010 og 40% i 2020
- På Azorene har man økt ande-

len fornybar energi fra 5,5% i 1990 til 15,5% i 2005 og allerede i 2009 forventer de klare 37%

* Techno turisme – også på Utsira

De fleste øyene snakket også om ”techno tourism” dvs studiebesøk fra spesialister fra andre øyer og fastlandet som ønsket å lære mer om de spennende løsningene på øyene.

Lille Samsø hadde over 1000 techno-turister i året og de betrakket dette som viktig både som turisme og markedsføring av regionen. På konferansen presenterte også Hydro Utsira-prosjektet som imponerte som det første riktige hydrogenprosjekt. På Utsira har man også merket techno-turismen med over 1000 besøkende i året. De har hatt gjester fra over 30 land og bl.a. så har kinesisk TV presentert øya for sine 50 millioner seere.

Techno-turisme er ofte et undervurdert resultat av slike prosjekter. Med Utsira’s hydrogenprosjekt, Kvitsøy’s bølgekraftprosjekt (2006/07), Hynor, vannkraft (store og små) og andre energiprojekter i regionen, har vi mye å tilby techno-turistene.

* Intelligent Energi utlysning i mai

Øyene har alltid hatt høy status i EU – både innenfor regionalpolitikken og som demonstrasjon for innovasjon og forskning på energisiden (spesielt innenfor ”Intelligent Energy” programmet). I mai kommer siste utlysning i denne omgang av ”Intelligent Energy”-programmet og 30.5.2006 organiserer

Europakommisjonen en Info Day i Brussel om dette.

Vi kommer til å være med på denne informasjonsdagen og om du har prosjekter som dere vil gå videre med, så ta gjerne kontakt med oss.

* Øy nettverk – noe for øyer i Rogaland

Det er krevende å få utbytte av deltagelse i europeiske nettverk. Rogaland fylke deltar aktivt i CPMR som er mornettverket til Islenet og i og med at både Utsira, Kvitsøy og Karmøy fokuserer på innovasjon innenfor energi så burde de vurdere å gå med i Islenet (www.europeanislands.net)

SKOGEN PÅ FRAMMARSJ I BRUSSEL

Skogspolitikk er et nasjonalt område som EU lenge har holdt seg unna. I 1998 laget man et forslag til felles skogsstrategi – men på samme måte som energi, så har landene (ikke minst Sverige og Finland) vært mot en større samordning en det som allerede finnes gjennom regelverk som indre markedet, miljø og landbrukspolitikken.

Hendelser de siste årene har imidlertid satt økt fokus på skogen: Klimaendringer som skaper kraftigere stormer og store ødeleggelser i skogen (Sverige fikk 640 millioner kroner fra EUs solidaritetsfond etter stormene i januar 2005) Mer tørke og økning i skogbranner stiller nye krav på samarbeid over grensene.

Den nye fokuset på biomasse som energi øker interessen for forskning og innovasjon på dette området (”Biomass action plan” og EUs 7. rammeprogram for FoU).

Det er lett å si at EU har for mange oppgaver, men nye problemer og utfordringer dukker opp som må løses på europeisk eller globalt nivå. Da hjelper det ikke å be om ”smalere og skarpere EU” som mange ber om.

STAVANGER- REGIONENS EUROPAKONTOR (SRE) I 2005

2005 var et vanskelig år for EU. En vellykket utvidelse med ti nye medlemsland i 2004 skapte nye markeder - men også nye motsetninger, økt proteksjonisme og økt motstand mot nye utvidelser og den nye grunnlovstraktaten.

I dette Europa er Rogaland som region blitt en tydelig aktør. Vi blir Europeisk kulturhovedstad i 2008 og i tillegg legges store internasjonale konferanser som CPMR (2004), Eurochambers (2005), Energx (2006) og EVS-24 (2009) til regionen. Ved siden av selve konferansen bidrar slike konferanser ofte til et økt engasjement i regionen. Rogaland fylkes engasjement i CPMR og Næringsforeningens arbeide i Eurochambers er gode eksempler på dette.

I SRE merker vi dette på at stadig flere kommer til Brussel for å diskutere konkrete problemstillinger – med Eurochambers, Europakommisjonen, CPMR eller nettverk av kulturhovedsteder. Europakontorets rolle i disse sammenhengene blir å hjelpe til med møter, bakgrunnsinformasjon samt å delta på møtet.

EUs nye fokus på energi skaper nye muligheter for oss som energiregion. Dette arbeidet startet mot slutten av 2005 og kommer til å bli viktig fremover.

Vi merker også en økt pågang fra hospitanter fra næringsliv og offentlig sektor som ønsker å komme til Brussel for å skape kontakter og fordype seg i et tema. Vi hadde tre hospitanter i 2005 og har allerede hatt to i 2006.

Se også Nytt fra Brussel 6:2005 og ta gjerne kontakt om du er interessert.

Foruten den politiske siden kan vi dele inn kontorets arbeide i fire deler:

I: Bidra med økt kunnskap og forståelse av den europeiske integrasjonen

Dette gjør vi hovedsakelig gjennom skreddersydde seminarer. Vi organiserte i 2005 tolv seminarer i fire europeiske land for:

- a) ledergrupper og styrer fra næringslivet (finans og energi)
- b) administrasjon og politikere fra fylke og kommune
- c) administrasjon og forskere fra kunnskapssektoren

Seminarene er tilpasset vår situasjon som aktør i Europa gjennom at vi ved siden av foredrag legger inn rollespill (om EU prosessen), enkeltmøter for deltagerne, prosjektverksteder og kafédebatter.

Ta kontakt om du ønsker et forslag for din ledergruppe, styre eller andre deler av organisasjonen.

I tillegg til dette organiserte vi for andre året studiet "European Integration and Internationalisation" for Bachelor-studenter på UIS.

II: EU-programmer

For mange er deltagelse i EU-programmer den viktigste måten de kan agere i Europa på. Skoler,

RKK og fylkeskommunen har lenge vært aktive deltagere i EU - finansierte prosjekter.

I 2005 har også interessen for deltagelse i de store FoU programmene økt. Spesielt i "Region of knowledge"-programmet har både interessen og resultatene vært veldig positive.

SRE har vært involvert i mange av prosessene – enten gjennom at vi leter prosjektideer/nettverk, leter partnere eller at vi hjelper til med selve søknaden.

På grunn av Stavanger 2008 har vi i 2005 satset mye på kulturprogrammene.

Vi har organisert seminar, testet prosjektideer på Europakommisjonen og hjulpet til med søknader.

III: Spørsmål og prosjekter

Mange bedrifter og organisasjoner er allerede på Europamarkedet, men likevel kan de behøve hjelp fra oss. Vi har i løpet av året hjulpet ca 80 organisasjoner med store og små problemer angående Europamarkedet eller EU.

I år har det vært mange spørsmål innenfor Innovasjon og Kultur, men i utgangspunktet så hjelper vi alle uansett tema.

IV: Spredning av informasjon

Internett og Google har tatt over mye av jobben med å spre generell og offisiell informasjon om EU.

Vår fokus er til en økende grad kunnskap om prosessene og koblingene mellom europeiske utfordringer, andres regioners svar på disse og Rogalands muligheter.

Vi har laget seks nyhetsbrev, skrevet 16 artikler og holdt mange foredrag i Brussel og Rogaland om europeiske emner.

Se også detaljerte aktivitetsrapporter på www.one-market.org

RASKE GODSTOG FOR FERSK SJØMAT

Fra ”vei til bane” og fra ”land til vann” har vært EUs transportstrategi fra tidlig på 90-tallet. Til tross for store investeringer i hurtigtog, bedre koordinasjon mellom nasjonale jernbaner og store satsinger på havner så har man likevel ikke lykkes få til disse endringene. Samtidig har nemlig liberaliseringen av transportmarkedet gjort lastebilen stadig mer effektiv og samtidig tilpasset kundenes krav på just-in-time leveranser. Mens hurtigtog for passasjerer tar markedsandeler overalt så har godstogene hatt en vanskeligere kamp. Satsinger på bedre samarbeid og ”freight corridors” har hjulpet noe, men fortsatt er markedsandelen lav.

WWW.ONE-MARKET.org

Pål Jacob Jacobsen kommer til Rogaland:
1-2 juni
Ta kontakt direkte med Bente Hegerland i Stavangerregionen Næringsutvikling om du ønsker møte eller foredrag.

E-post til Stavangerregionens Europakontor er som følger:
pal@onemarket.be
Redaksjonen avsluttet
19-04-2006

Regelverket blir imidlertid stadig strengere for konkurrentene. Hvileregler og avgifter for lastebilene øker samtidig som stadig flere områder innfører lastebilforbud i helgene.

Flystøy er et annet problem og flyene har problemer med å få landingstillatelser om natten.

Dette åpner opp for nytenking og en gruppe franske bedrifter – bl.a. Air France, Federal Express og den franske posten studerer nå muligheten for å utvikle høyhastighets-godstog til TGV (Train Grand Vitesse – høyhastighets-tog)-linjene i Europa.

Fordelene til dette er:

- De kan frakte gods raskt fra flyplass eller stasjon til de store byene i Frankrike, Benelux, Tyskland og Storbritannia
- Mens TGV-linjene er fulle på dagen så har de ledig kapasitet på natten
- Togene har ingen begrensninger i weekenden og slipper køer
- Konkurrentene kan forvente seg stadig dårligere rammevilkår

Dette er spennende tanker som blir interessant å følge fremover. For sjømatbransjen kan dette bli en viktig del av en strategi inn på kvalitetsmarkedet for fersk sjømat.

EUROPAKOMMI- SJONEN LIKER IKKE DEN SVENSKE FLYTTESKATTEN

Nok en gang kommer vi med eksempel på hvilken kraft EU's Indre Marked og dermed også EØS har. I Sverige har man en i dag en flytteskatt. Om du selger et hus med gevinst kan du til en viss grad utsette å betale skatt på gevinsten om du investerer i ny bolig i Sverige.

Skatter ligger utenfor Indre Markedet, men som med mange andre skatter og avgifter (f eks arbeidsgiveravgiften) så berører den det indre markedet likevel. Dette synes i hvert fall Europakommisjonen som har stemt Sverige for EU-domstolen for dette. Utsettelsen gjelder nemlig bare om du kjøper bolig i Sverige og dette kan hindre den frie bevegelsen av mennesker og kapital i EU.

For hver slik sak som kommer for dagen så dukker det opp andre gamle regler som Indre markedet kan få bort. Om Europakommisjonen vinner her, får svenske myndigheter et dilemma – ta bort muligheten til utsettelse, la regelen gjelde likt for huskjøp i hele Europa eller kanskje ta bort beskatningen helt.

Kveldsfly fra Sola til Paris og så hurtignattog til Lyon, Marseille, London, Köln og Amsterdam. Ingen dårlig reise for en fisk.

Gratis abonnement på «Nytt fra Brussel», enten på e-mail eller i posten.
www.nyttfrabrussel.net

STAVANGER-REGIONENS EUROPAKONTOR:

Forus Næringspark AS ved Trygve Brekke - Lagerveien 23 - 4033 STAVANGER
Telefon: 51 44 66 00 - Telefax: 51 44 66 01

Ansvarlige for Stavanger-regionens Europakontor:
STAVANGER KOMMUNE, SANDNES KOMMUNE, ROGALAND FYLKESKOMMUNE, FORUS NÆRINGS-PARK AS, ROGALANDSFORSKNING, LYSE ENERGI, HAUGESUND KOMMUNE, KARMØY KOMMUNE, UNIVERSITETET I STAVANGER, HØGSKOLEN STORD HAUGESUND

www.nyttfrabrussel.net